

Дослідження, розробки, проекти з питань
публічного управління та адміністрування

УДК 35:342.34:323:004(477)

Кузьменко Віктор Миколайович

аспірант кафедри менеджменту та

управління проектами ім. Ю.П. Шарова

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління

Національної академії державного управління при Президентові України

Кузьменко Виктор Николаевич

аспирант кафедры менеджмента и

управления проектами им. Ю.П. Шарова

Днепропетровский региональный институт государственного управления

Национальной академии государственного управления

при Президенте Украины

Kuzmenko Viktor

PhD Student of the Department of Management and

Project Management by Yu. P. Sharov

Dnipropetrovsk Regional Institute for Public Administration of

National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ: ДОСВІД УКРАЇНИ
ДИДЖИТАЛИЗАЦИЯ ПУБЛИЧНЫХ УСЛУГ: ОПЫТ УКРАИНЫ
DIGITALIZATION OF PUBLIC SERVICES: EXPERIENCE OF
UKRAINE

Анотація. Дана стаття присвячена дослідженню процесу
діджиталізації публічних послуг в Україні на державному, регіональному
та місцевому рівнях.

На підставі результатів аналізу діяльності ключових стейхолдерів діджиталізації в Україні: органів публічного управління та громадських організацій, розроблено структурно-функціональну модель діджиталізації публічних послуг в Україні та обґрунтовані основні напрями їх цифрової трансформації.

Виконане дослідження надало змогу у процесі виконання завдань науково-дослідної роботи Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України: «Забезпечення ефективності та оцінювання динаміки розвитку об'єднаних територіальних громад» (№ держреєстрації 0118U006490, 2018 р.) сформулювати науково-методичні рекомендації щодо удосконалення процесу цифрової трансформації публічного управління в Україні.

Ключові слова: *публічні послуги, електронне урядування, електронна демократія, інформаційно-комунікаційні технології, цифрові технології, діджиталізація, публічне управління.*

Аннотація. *Данная статья посвящена исследованию процесса диджитализации публичных услуг в Украине на государственном, региональном и местном уровнях.*

На основании результатов анализа деятельности ключевых стейхолдеров диджитализации в Украине: органов публичного управления и общественных организаций, разработана структурно-функциональная модель диджитализации публичных услуг в Украине и обоснованы основные направления их цифровой трансформации.

Проведенное исследование дало возможность в процессе выполнения заданий научно-исследовательской работы Днепрпетровского регионального института государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины:

«Обеспечение эффективности и оценки динамики развития объединенных территориальных громад» (№ госрегистрации 0118U006490, 2018) сформулировать научно методические рекомендации по совершенствованию процесса цифровой трансформации публичного управления в Украине.

Ключевые слова: *публичные услуги, электронное управление, электронная демократия, информационно-коммуникационные технологии, цифровые технологии, диджитализация, публичное управление.*

Summary. *This article is devoted to the study of the process of digitization of public services in Ukraine at the state, regional and local levels.*

On the basis of the results of the analysis of the activities of the key stakeholders in Ukrainian digitization: public administration bodies and public organizations, a structural and functional model of the digitalization of public services in Ukraine is developed and the basic directions of their digital transformation are substantiated.

The performed research made it possible in the process of fulfilling the tasks of the research work of the Dnipropetrovsk Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine: "Ensuring the efficiency and evaluation of the dynamics of development of united territorial communities" (State registration number 0118U006490, 2018) methodological recommendations for improving the process of digital transformation of public administration in Ukraine.

Key words: *public services, e-governance, e-democracy, information and communication technologies, digital technologies, digitization, public administration.*

Постановка проблеми. 23 травня 2019 року у Києві на Українському форумі інтернет-діячів iForum 2019 Президент України Володимир

Зеленський презентував виступ «Гарант інновацій – створюємо майбутнє разом» [1]. Президент акцентував увагу на чотирьох ключових напрямках діджиталізації в Україні: інформація про державу, комунікація з державою, транзакції з державою, залучення в управління державою. Кожен з цих напрямів є складовою сучасної системи надання публічних послуг в Україні на державному, регіональному та місцевому рівнях. Однак, проблема «створення майбутнього» в Україні пов'язана з упровадженням різноманітних стратегій та реформ, які не завжди реалізуються у повній мірі на благо громадян України. Тому, на нашу думку, у процесі реалізації подібних ініціатив слід звернути увагу на надбання попередніх років у сфері реформування системи надання публічних послуг шляхом вивчення найкращого досвіду та адаптації його до потреб інформаційного суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сфери цифрового урядування, діджиталізації та цифрової трансформації розглядаються В. Куйбідою, О. Карпенком, В. Наместнік [2] та іншими вітчизняними науковцями.

Дослідження сучасного стану та умов впровадження електронних послуг в Україні та правової природи надання адміністративних послуг через онлайн-сервіси, визначенню поняття й особливостей адміністративних електронних послуг присвячені наукові праці О. Берназюка [3] та інших українських вчених.

Питанню інтеграції інструментів електронного урядування у систему надання публічних послуг в Україні присвячені наукові розробки П. Клімушина та А. Серенка [4].

Однак, незважаючи на наявність комплексних досліджень у сфері надання публічних послуг в Україні, на нашу думку, недостатня увага приділяється аналізу вітчизняного досвіду взаємодії органів публічного управління та громадських організацій у процесі трансформації системи

надання публічних послуг в Україні та окреслення ключових тенденцій цієї взаємодії.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у визначенні ключових стейхолдерів діджиталізації публічних послуг в Україні, аналізі їх діяльності щодо цифрової трансформації публічних послуг та розробці структурно-функціональної моделі діджиталізації публічних послуг в Україні.

Виклад основного матеріалу. Одним із рушієм управління інноваційним розвитком у сучасному інформаційному суспільстві є цифрові інформаційно-комунікаційні технології, завдяки яким існує можливість упровадження у систему публічного управління ефективних інструментів електронного урядування та електронної демократії задля трансформації публічних послуг в Україні. Децентралізація разом із сучасними цифровими інформаційно-комунікаційними технологіями та запит інформаційного суспільства на інноваційний розвиток сформували в Україні унікальне середовище взаємодії стейкхолдерів електронно-цифрових публічних послуг.

Так, у 2016 році, в Україні було створено Коаліцію з розвитку електронної демократії в Україні [5], до складу якої увійшли:

1. Всеукраїнська асоціація «Інформаційна безпека та інформаційні технології» [6];
2. Громадська організація «Громадянське суспільство онлайн» [7];
3. Громадська організація «Електронна демократія» [8];
4. Громадська організація «Клуб економістів» [9];
5. Громадська організація «Мій голос» [10];
6. Громадська організація «Подільська агенція регіонального розвитку» [11];
7. Громадська організація «Українське піратське співтовариство» [12];

8. Громадська спілка «Центр розвитку інновацій» при Національному університеті «Києво-Могилянська Академія» [13];
9. Державне агентство з питань електронного урядування України [14];
10. Інститут вищих керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України [15];
11. Клуб «Коло» [16];
12. Місцева асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація відкритих міст» [17];
13. Програма «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP) [18];
14. Центр політико-правових реформ [19];
15. Центр політичних студій та аналітики «Ейдос» [20];
16. Transparency International Україна [21].

Метою даної коаліції є розробка та реалізація кейсів з впровадження електронної демократії в Україні.

Всеукраїнська асоціація «Інформаційна безпека та інформаційні технології». Аналіз офіційної сторінки організації у мережі Інтернет виявив, що:

– організація створена для реалізації наступних цілей: сприяння розвитку інформаційного суспільства; сприяння забезпеченню захищеності життєво-важливих інтересів людини, суспільства і держави; поширення принципу мережевого нейтралітету; сприяння розвитку інформаційного суспільства, електронної демократії;

– 25 листопада 2018 року організація підписала Меморандум про взаємодію та співробітництво «з метою розбудови в Україні електронної демократії, підвищення участі громадськості в прийнятті державних рішень, здійсненні впливу на формування та реалізацію державної політики,

вирішення питань регіонального та місцевого значення, посилення прозорості та підзвітності органів державної влади»;

– з метою поширення впливу на розвиток електронної демократії в Україні організація використовує мережу, яка складається з 15 регіональних осередків;

– з метою залучення експертів та поширення знань у сфері електронної демократії, організація використовує наступні комунікативні заходи: PKI Forum UA, на постійній основі з 2016 року; та IT конференції: V Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційні технології та взаємодії» (IT&I'2018); XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційні технології та безпека» (ІТБ-2018); Форум цифрового розвитку України, 2018.

Громадська організація «Громадянське суспільство онлайн». Аналіз офіційної сторінки організації у мережі Інтернет виявив, що:

– організація створена для реалізації наступних цілей: ініціювання ефективної цифрової трансформації українського суспільства; упровадження найкращих світових практик у державне управління та громадський сектор України;

– 25 листопада 2018 року організація підписала Меморандум про взаємодію та співробітництво;

– організація брала участь у розробці законодавчих документів, а саме: законопроекту №5061 щодо забезпечення відкритості інформації про використання публічних коштів; Концепції розвитку електронної демократії; Стратегії реалізації цифрової трансформації; проєкті Державного реєстру цифрових прав громадян;

– з метою посилення відкритості, доступності та прозорості державного управління, організацією реалізовані наступні проєкти (інструменти електронної демократії): розвиток Єдиного веб-порталу використання публічних коштів; розроблений Індекс непрозорості

бюджетних одержувачів, з моніторингом у режимі онлайн; розроблений Індекс неперозорості державних підприємств, з моніторингом у режимі онлайн; моніторинг у режимі онлайн Фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Громадська організація «Електронна демократія». Аналіз офіційної сторінки організації у мережі Інтернет виявив, що:

– організація створена для реалізації наступних цілей: об'єднання ІТ-спеціалістів, юристів, громадських активістів; практичний розвиток в Україні засобів електронної демократії та е-урядування;

– з метою посилення відкритості, доступності та прозорості державного управління, організацією реалізовані наступні проекти (інструменти електронної демократії): відкрита онлайн база фотокопій протоколів голосування; створення та легалізація механізму подачі електронного позову в Суд; Інтернет-голосування для обрання Ради громадського контролю при НАБУ; Інтернет-голосування для обрання Громадської ради при Мінприроди; Інтернет-голосування для обрання Громадської ради при Міністерстві охорони здоров'я; Інтернет-голосування для обрання членів наглядової ради Українського культурного фонду; електронні вибори з використанням «бюлетеня Бісмарка» для КНУ ім. Тараса Шевченка.

Громадська організація «Клуб економістів» Аналіз офіційної сторінки організації у мережі Інтернет виявив, що:

– організація створена для реалізації наступних цілей: сприяння соціально економічному розвитку України; формування сприятливого бізнес-клімату; розвиток демократії; громадянського суспільства, науки та освіти, інновацій; підвищенню ролі експертних спільнот в публічному управлінні; сприяння реалізації конституційних прав і свобод громадян України та самореалізації їх як особистостей в суспільстві;

– 25 листопада 2018 року організація підписала Меморандум про взаємодію та співробітництво;

– організація брала участь у розробці Концепції розвитку електронної демократії.

Громадська організація «Мій голос». Аналіз офіційної сторінки організації у мережі Інтернет виявив, що:

– організація створена для реалізації наступних цілей: поширення та популяризація цінностей особистої свободи, приватної власності та урядування на засадах демократії; впровадження форм цифрової демократії, залучення громадян до процесів реалізації державної політики; захист прав виборців, сприяння впровадженню та розвитку засад цифрового урядування; розвиток громадянського суспільства; розвиток громад; розробка та впровадження інструментів впливу суспільства на органи влади;

– 25 листопада 2018 року організація підписала Меморандум про взаємодію та співробітництво;

– з метою посилення відкритості, доступності та прозорості державного управління, підвищення рівня участі громадян у процесах державотворення, організацією реалізовані наступні проекти (інструменти електронної демократії): Незалежна платформа громадських ініціатив, що надає можливість публікувати ініціативи, збирати підписи; освітні програми «Мій голос», що надає знання, навички та вміння, необхідні для реалізації соціально значимих проєктів; формування команди тренерів;

– з метою залучення експертів та поширення знань у сфері електронної демократії, організацією були проведені наступні комунікативні заходи: 24 березня 2018 року, Вінниця, ГО Мій Голос, за підтримки Фонду сприяння демократії U.S. Embassy Kyiv Ukraine, разом з Подільською Агенцією Регіонального Розвитку та Проектом Публічна Політика Громадянської Платформи, провів Перший Національний Конгрес

розвитку електронної демократії в Україні (E-democracy National Congress); 9 березня 2018 року, Сєверодонецьк, голова ГО Мій Голос Дмитро Лубкін провів тренінг для учасників другого етапу «Школи практичної демократії» на тему «Як боротись з корупцією в режимі он-лайн: Використання інструментів е-дем та е-урядування у боротьбі та запобіганні корупції»; 17 грудня 2017 року, Київ, команда ГО Мій Голос (Олена Горб, Анна Валенса, Дмитро Лубкін) під час першого Конгресу міських змінотворців (Cities Changemakers Congress) провела публічне обговорення для учасників конгресу у форматі «Стратегії стейкхолдерів». Цей підхід дозволив долучити до обговорення всі зацікавлені сторони та отримати результату вигляді своєрідних дороговказів та інструкцій, згідно яких потрібно діяти, щоб налагодити в містах модель плідної взаємодії між різними стейкхолдерами; 20-22 жовтня 2017 року, команда Мій Голос в рамках проекту за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні провела для представників громадських організацій триденний тренінг-практикум «Використання інструментів е-дем в діяльності громадських організацій»; 20 липня 2017 року, на платформі ВУМ онлайн, стартував курс «Практикум активіста цифрової епохи. Посібник з інструментів е-демократії.

Громадська організація «Подільська агенція регіонального розвитку».
Аналіз офіційної сторінки організації у мережі Інтернет виявив, що:

– організація створена для реалізації наступних цілей: сприяння впровадженню практик ефективного та належного врядування на регіональному та національному рівнях; створення системи моніторингу соціально-економічних процесів для розробки рекомендацій та політик, спрямованих на сталий розвиток; сприяння впровадженню організаційної, фінансової сталості, що базується на людському капіталі організації; створення платформи для формування громадсько-активного середовища в регіоні;

– до основних напрямків діяльності організації відносяться: Лабораторія електронної демократії; електронне урядування; соціальне підприємництво; розвиток території; партисипація;

– 25 листопада 2018 року організація підписала Меморандум про взаємодію та співробітництво;

– організація брала участь у розробці законодавчих документів державного та місцевого рівня, а саме: Концепція розвитку електронної демократії в Україні; Концепція цифрової партисипації Вінницької міської об'єднаної територіальної громади; концепція Ресурсно-коворкінгового центру інституцій громадянського суспільства міста Вінниці «Місто зі змістом»;

– з метою посилення відкритості, доступності та прозорості державного управління, підвищення рівня участі громадян у процесах державотворення, організацією реалізовані наступні проекти (інструменти електронної демократії): мобільні додатки «Бюджет Міста», які дозволяють подивитися стан реалізації проектів громадського бюджету та оцінити їх успішність у чотирьох містах України – Дніпрі, Тернополі, Вільногірську та Жовтих Водах; мобільний додаток «Інформер», як інструмент комунікацію міської ради з мешканцями м. Вінниця;

– з метою залучення експертів та поширення знань у сфері електронної демократії, організацією були проведені наступні комунікативні заходи: регіональні публічні обговорення Концепції електронної демократії у містах: Луцьку, Львові, Вінниці, Києві, Дніпрі та Одесі, 2017 рік;

– з метою поширення найкращих практик у сфері електронної демократії організація: з жовтня 2016 року випускає «Дайджест; розробила та розмістила дистанційний курс «Е-Демократія. вступний курс» порталу «E-DemLab»;

– з метою вивчення національних особливостей розвитку та упровадження електронної демократії в Україні, організацією проводяться дослідження: «Практика використання інструментів електронної демократії НУО України», 2016 рік; Зелена та Біла книги з е- урядування, які в результаті стали поштовхом до співавторства в розробці національної Концепції розвитку е-демократії та Плану дій з її впровадження; Рекомендації «Ефективна комунікація на кожному етапі громадського бюджету», 2017 рік.

Громадська організація «Українське піратське співтовариство». Аналіз офіційної сторінки організації у мережі Інтернет виявив, що:

– організація створена для реалізації наступних цілей: побудова механізмів для відкритих та прозорих Громадських рад; розробка основних документів – Положення та Регламенту ГР; створення інструментів, які забезпечують інформування інститутів громадянського суспільства про процеси, які відбуваються у середині ГР;

– 25 листопада 2018 року організація підписала Меморандум про взаємодію та співробітництво;

– з метою реалізації цілей, організації спрямувала свою діяльність на наступні проекти: просування впровадження вільного програмного забезпечення у школах Оболонського району міста Києва; ініціатива «Чисте небо»; е-ковчег: збережемо дані – збережемо культуру.

Громадська спілка «Центр розвитку інновацій» при Національному університеті «Києво-Могилянська Академія» (напрямок електронна демократія). Аналіз офіційної сторінки організації у мережі Інтернет виявив, що:

– організація створена для реалізації наступних цілей: розвиток теорії та практики у галузі електронної демократії та електронного урядування (е-Дем); вивчення та імплементація світового досвіду; дослідницька та

аналітична робота; розробка інструментів електронної демократії для України, законопроектів і нормативних актів, їх адвокація та імплементація;

– 25 листопада 2018 року організація підписала Меморандум про взаємодію та співробітництво;

– до проектів організації відносяться: Е-Дем Лаб Київ, Коаліція з розвитку електронної демократії, Концепція розвитку е-Дем та План 2020, Е-петиції, Громадський бюджет, Платформа для НУО, Співпраця з EGAP, Участь в РПР, Kyiv Smart City, OGP, NBIT – Національний банк ІТ-рішень, Індекс місцевої електронної демократії, Громадська модель бюджету участі, Гармонізація цифрових ринків з ЄС та країнами СхП, е-Громада: електронні сервіси в ОТГ, Електронні консультації, Е-рішення для громад, Всеукраїнський громадський бюджет (ВГБ), Школа громадського бюджету;

– постійній основі проводить: семінари «ІТ-інструменти для управління громадою», експертні зустрічі у офісі Реанімаційного Пакету Реформ;

– база знань організації сформована по наступних напрямках: Аналітика; Експертна думка; Бібліотека; Національний банк ІТ-рішень; Навчальна платформа; Онлайн-карти: Е-Дем мапа, Карта електронних сервісів у 500+ ОТГ, Карта інноваційних громад та Story Map проекту «Е-рішення для громад»;

– дослідження організації у сфері електронної демократії: Індекс місцевої електронної демократії в Україні: пілотне дослідження, 2018 рік.

Державне агентство з питань електронного урядування України.
Аналіз офіційного веб-сайту Агентства у мережі Інтернет виявив, що:

– відповідно до покладених на нього завдань, Агентство: проводить цифрову експертизу та готує відповідні висновки до проектів нормативно-правових актів з питань інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних

ресурсів, розвитку інформаційного суспільства, електронної демократії, надання адміністративних послуг або цифрового розвитку;

- 25 листопада 2018 року організація підписала Меморандум про взаємодію та співробітництво;

- до проектів Агентства у сфері електронної демократії відносяться: Портал відкритих даних; Єдина система місцевих петицій; Концепція розвитку електронної демократії в Україні; EGAP Accelerator – платформа соціально важливих ІТ-проектів у сфері електронної демократії та відкритих даних, підтриманих у межах швейцарсько-української програми EGAP;

- з метою поширення досліджень та залучення експертів на офіційному сайті Агентства розміщена Незалежна аналітика з питань розвитку електронної демократії в Україні.

Інститут вищих керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України. Аналіз офіційної сторінки організації у мережі Інтернет виявив, що:

- місія організація спрямована на підготовку національної управлінської еліти, компетентних, інноваційних, творчих, ініціативних вищих керівних кадрів, здатних реалізувати суспільні реформи та сприяти подальшому розвитку громадянського суспільства;

- до ключових комунікативних заходів у сфері електронної демократії відносяться: семінар на тему «Стратегічне партнерство як інструмент зовнішньої політики держави»; сертифікована професійна програма підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування з питань місцевого економічного розвитку.

Клуб «Коло». Аналіз офіційного веб-сайту громадської організації у мережі Інтернет виявив, що:

- метою Клубу є формування інтелектуальної та організаційної платформ для реалізації соціально-економічних проектів в Україні;

– Діяльність Клубу спрямована на: відкриту експертну дискусійну платформу; дослідження та напрацювання стратегій; лобіювання нагальних реформ та новацій; реалізацію освітніх та культурницьких ініціатив; коло довіри і дружнього спілкування;

– задля реалізації мети та завдань Клубу у липні 2013 року було засновано Благодійну Організацію «Благодійний фонд «КОЛО». Пріоритетними напрямками діяльності Благодійної організації «Благодійний фонд «КОЛО» є освіта, культура, медицина, а також допомога військовим та постраждалим з зони АТО.

Місцева асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація відкритих міст». Аналіз офіційного веб-сайту організації у мережі Інтернет виявив, що:

– метою об'єднання є задоволення потреб органів самоврядування у сучасній інформації, нових технологіях, інвестиціях, обміну досвідом з українськими та закордонними партнерами у сфері розвитку електронного врядування та електронної демократії, а також для розвитку інтерактивної платформи «Відкрите місто»;

– основними завданнями Асоціації є: сприяння впровадженню нових технологій комунікації органів влади з громадянами; налагодження співпраці між членами Асоціації та громадськими організаціями в реалізації спільних проєктів; розвиток міжнародного співробітництва з метою запозичення досвіду забезпечення відкритості та прозорості у роботі органів місцевого самоврядування через впровадження інструментів електронної демократії та електронного врядування;

– основні проєкти Асоціації: підтримка, розвиток та розширення географії використання платформи електронної демократії e-dem.tools; платформа «Відкрите місто»; Єдина система місцевих петицій; платформа «Громадський бюджет»;

– з метою поширення найкращих практик у сфері електронної демократії Асоціація розроблено довідник «Е-рішення у містах».

Програма «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади». Аналіз офіційного веб-сайту Програми у мережі Інтернет виявив, що:

– програма «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP) спрямована на використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, що допомагатимуть вдосконалити якість врядування, покращать взаємодію влади та громадян та сприятимуть соціальним інноваціям в Україні. Програма EGAP фінансується Швейцарською Конфедерацією і виконується Фондом Східна Європа та Фондом InnovaBridge. Цільовими регіонами програми є Вінницька, Волинська, Дніпропетровська та Одеська області. Період реалізації програми 2015-2019 роки;

– 25 листопада 2018 року Програма EGAP взяла участь у підписанні Меморандуму про взаємодію та співробітництво;

– у рамках компоненти «Е-демократія» програма EGAP: розвиває інструменти електронної демократії у цільових регіонах; працює з громадянами, щоб підвищити рівень розуміння того, що таке е-демократія, як вона працює та як користуватися інструментами;

– до проєктів Програми EGAP відносяться: Єдина система місцевих петицій; Відкрите місто; Перевірка недійсних документів; Дизайн-система державних сайтів України; Портал урядової програми «Доступні ліки»; Реєстрація та припинення підприємницької діяльності; Отримання довідки про несудимість; Призначення житлової субсидії; Призначення допомоги при народженні дитини; Портал електронних сервісів Волині; Портал Кабінету Міністрів України; Портал вакансій державної служби; Оцінка прозорості місцевих бюджетів; Громадський бюджет; Е-петиції до Кабінету Міністрів України; Соціальний інспектор; OpenDataBot;

– основними комунікативними та освітніми заходами Програми EGAP є: конкурс EGAP Challenge та п'ятиденні тренінги е-урядування та е-демократії. Метою EGAP Challenge є запровадження нових інструментів електронної демократії;

– Програмою EGAP, Національною академією державного управління та регіональними інститутами розроблено навчальний посібник «Е-Урядування та Е-Демократія» у 15-ти частинах;

– онлайн бібліотека Програми EGAP представлена методичними рекомендаціями, аналітичними записками, дослідженнями.

Центр політико-правових реформ. Аналіз офіційного веб-сайту недержавного аналітичного центру у мережі Інтернет виявив, що:

– місією ЦППР є сприяння інституційній організації України як відповідальної перед громадянином держави, основною метою діяльності якої є забезпечення прав людини;

– діяльність спрямована на: розроблення державної політики у певній сфері публічно-правових відносин; наукова і консультативна діяльність; освітня робота; моніторинг діяльності органів влади на предмет дотримання Конституції та законів України, зобов'язань, що випливають із членства у Раді Європи, та умов євроінтеграції.

Центр політичних студій та аналітики «Ейдос». Аналіз офіційного веб-сайту аналітично-ресурсної організація у мережі Інтернет виявив, що:

– місія Центру – побудова системи взаємної відповідальності між органами влади та громадянами України;

– метою Центру є об'єднання зусиль громадськості задля розбудови в Україні громадянського суспільства, демократичних інститутів та дієвого місцевого самоврядування; дослідження державної політики, кращих практик ефективного державного адміністрування та супровід по їх впровадженню;

– 25 листопада 2018 року Центр взяв участь у підписанні Меморандуму про взаємодію та співробітництво;

– до напрямку «Розвиток локальної демократії» відносяться наступні проекти: інформаційний портал щодо проведення адвокати компаній «advohub»; активізація участі та розробка механізмів контролю громадськості за бюджетним процесом на місцевому рівні; підвищення ролі НУО, можливість впливу на розробку і реалізацію регіональної політики; школа громадських аудиторів;

– дослідження Центру спрямовані на забезпечення прозорості бюджетного процесу на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Transparency International Україна. Аналіз офіційного веб-сайту акредитованого представника глобального руху Transparency International у мережі Інтернет виявив, що:

– місія антикорупційної організації спрямована на зниження рівню корупції в Україні;

– до проектів Transparency International Україна відносяться: антикорупційна інфраструктура; прозорі міста; контроль публічних закупівель; повернення корупційних активів; відкриті дані; підтримка відкривачів; комунікаційні компанії; антикорупція в обороні;

– дослідження Transparency International Україна проводяться у наступних напрямках: Індекс сприйняття корупції, Барометр світової корупції, прозорість міст, публічні закупівлі, TRAC, оборонна сфера.

У травні 2019 року було створено незалежну коаліцію електронної держави (E Government Coalition) [22], яка спрямовує свої зусилля на розробку та впровадження інструментів прозорості бюджетів, електронної участі й послуг а також на удосконалення законодавства у сфері надання електронних послуг. До коаліції ввійшли: антикорупційна організація Transparency International, фонди «Відродження» та «Східна Європа», громадські організації «Реанімаційний пакет реформ» і «Електронна

демократія», представники програм EGAP і TAPAS, «Нова країна», Центр розвитку інновацій, Стратегічна група радників з підтримки реформ в Україні (SAGSUR), Офіс ефективного регулювання BRDO і постачальники електронних рішень, серед яких Helsi.me, iGov, ProZorro, YouControl. Також до коаліції приєднались: Державне Агентство з питань електронного урядування, Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Міністерство інфраструктури і депутати Комітету з питань інформатизації та зв'язку.

З 18 вересня 2019 року питаннями у сфері надання електронних та адміністративних послуг в Україні займається Міністерство цифрової трансформації України [23]. Дане завдання було закріплено у «Програмі дій Кабінету Міністрів України» до 2025 року [24] у вигляді стратегічної цілі «14.1. Українцям доступні всі публічні послуги он-лайн».

Результати дослідження діджиталізації або цифрової трансформації публічних послуг в Україні узагальнені у структурно-функціональну модель на рис. 1.

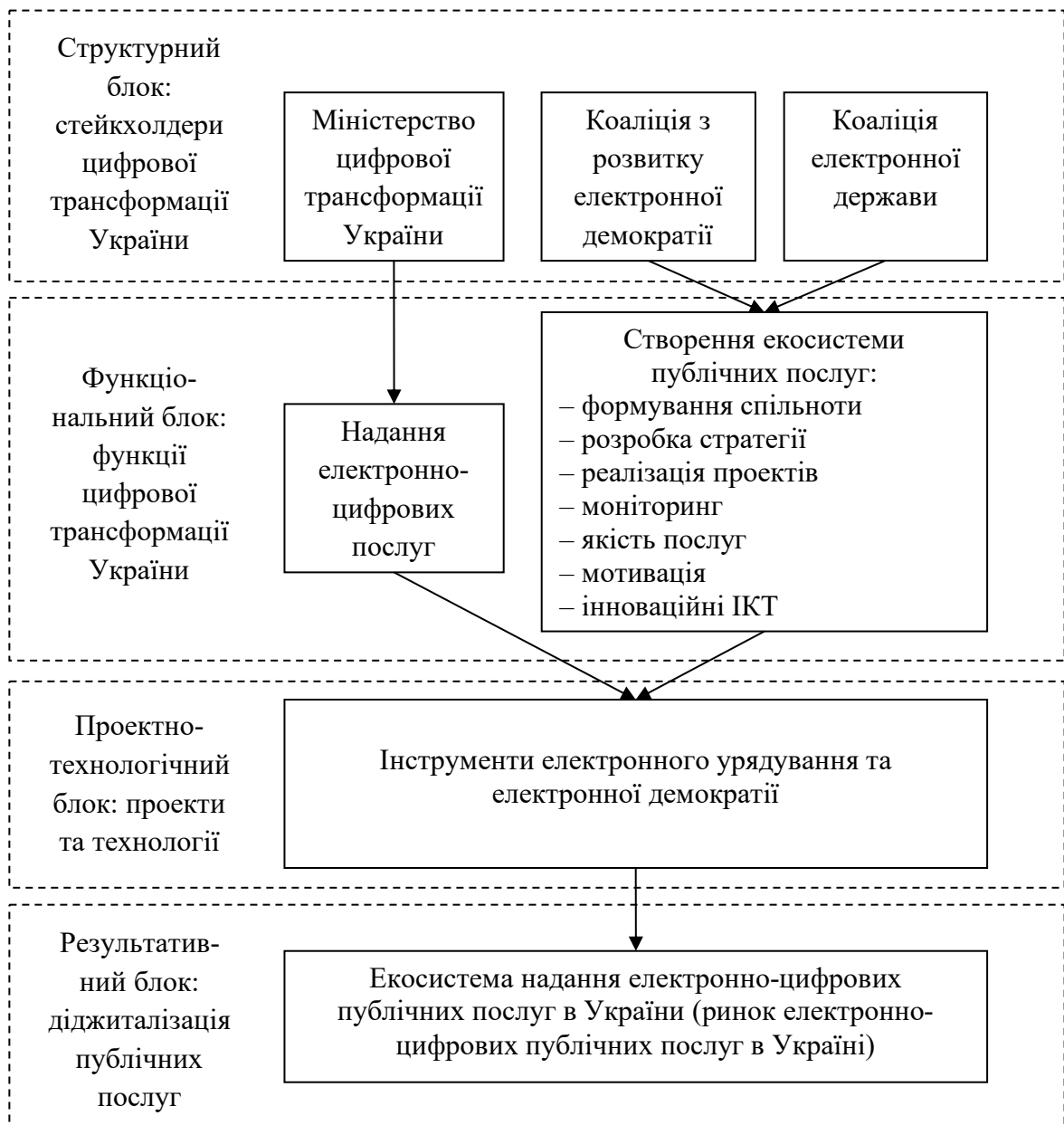


Рис. 1. Структурно-функціональна модель діджиталізації публічних послуг в Україні

Джерело: розробка автора

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Проведений аналіз надає можливості зробити наступний висновок: діджиталізація (цифрова трансформація) публічних послуг в Україні реалізовується на державному, регіональному та місцевому рівні шляхом упровадження інструментів електронного

урядування та електронної демократії у систему надання публічних послуг в Україні. Ці інструменти дозволяють:

- сформувати ефективну та результативну спільноту стейкхолдерів у сфері надання публічних послуг;
- розбудовувати систему поширення знань та навичок користування інструментами електронного урядування та електронної демократії у процесі отримання публічних послуг;
- ініціювати та розробляти нормативно-правові та нормативно-розпорядчі документів щодо розвитку публічних послуг на державному, регіональному та місцевому рівнях;
- розробляти та реалізовувати проекти щодо інтеграції інструментів електронного урядування та електронної демократії у систему надання публічних послуг;
- проводити відповідні комунікативні та освітні заходів щодо поширення знання про публічні послуги;
- виконувати аналітичні дослідження щодо визначення якості та розвитку публічних послуг в Україні.

З урахуванням вищенаведеного, на нашу думку, подальші дослідження мають бути спрямовані на більш детальне вивчення питання діджиталізації або цифрової трансформації публічних послуг, які надаються у системі місцевого самоврядування України та розробка відповідних науково-практичних рекомендацій щодо підвищення відкритості, доступності, прозорості та якості цих послуг.

Література

1. Зеленський В. Гарант інновацій – створюємо майбутнє разом. URL: https://2019.iforum.ua/speakers/zelenskiy/#speech_1705.
2. Куйбіда В.С. Цифрове врядування в Україні: базові дефініції понятійно-категоріального апарату / Куйбіда В.С., Карпенко О.В.,

- Наместнік В.В. // Вісник НАДУ. Серія «Державне управління». 2018. № 1. С. 5-11.
3. Берназюк О. Роль та місце цифрових технологій у сфері публічного управління. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 10. С. 166–170.
 4. Клімушин, П.С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві : [монографія] / П.С. Клімушин, А.О. Серенок; Нац. акад. держ. управління при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. управління. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2010. 312 с.
 5. Коаліція з розвитку електронної демократії в Україні. URL: <http://e-zakon.org/e-dem/>.
 6. Всеукраїнська асоціація «Інформаційна безпека та інформаційні технології». URL: <https://vaibit.org.ua/>.
 7. Громадська організація «Громадянське суспільство онлайн». URL: <http://cso.org.ua/about/>.
 8. Громадська організація «Електронна демократія». URL: <http://ed.org.ua/>.
 9. Громадська організація «Клуб економістів». URL: <http://www.economists.org.ua/>.
 10. Громадська організація «Мій голос». URL: <https://miygoslos.org/>.
 11. Громадська організація «Подільська агенція регіонального розвитку». URL: <http://pard.org.ua/>.
 12. Громадська організація «Українське піратське співтовариство». URL: <http://pp-ua.org/>.
 13. Громадська спілка «Центр розвитку інновацій» при Національному університеті «Києво-Могилянська Академія». URL: <https://www.ukma.edu.ua/index.php/science/tsentri-ta-laboratoriji/cid/151-cid>.

14. Державне агентство з питань електронного урядування України. URL: <https://www.e.gov.ua/ua>.
15. Інститут вищих керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України. URL: <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=149>.
16. Клуб «Коло». URL: <http://koloclub.org/>.
17. Місцева асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація відкритих міст». URL: <https://avm.org.ua/>.
18. Програма «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP). URL: <https://egap.in.ua/>.
19. Центр політико-правових реформ. URL: <http://www.pravo.org.ua/>.
20. Центр політичних студій та аналітики «Ейдос». URL: <https://eidos.org.ua/#all>.
21. Transparency International Україна. URL: <https://ti-ukraine.org/>.
22. Коаліція електронного урядування та демократії. URL: <https://eukraine.org.ua/ua/news/klyuchovi-rozrobniki-elektronnih-poslug-v-ukrayini-stvorili-koaliciyu-elektronного-uryaduvannya-ta-demokratiyi>.
23. Питання Міністерства цифрової трансформації : постанова Кабінету Міністрів України № 856 від 18 верес. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-п>.
24. Програма діяльності Кабінету Міністрів України. Міністерство цифрової трансформації України. Цілі. URL: <https://program.kmu.gov.ua/ministry/ministerstvo-cifrovoi-transformacii-ukraini>.

References

1. Zelenskyy V. Gharant innovacij – stvorjujemo majbutnje razom. URL: https://2019.iforum.ua/speakers/zelenskiy/#speech_1705.

2. Kujbida V.S. Cyfrove vrjaduvannja v Ukraini: bazovi definiciji ponjatijno-kategorialnogho aparatu / Kujbida V.S., Karpenko O.V., Namestnik V.V. // Visnyk NADU. Serija «Derzhavne upravlinnja». 2018. # 1. S. 5-11.
3. Bernazjuk O. Rolj ta misce cyfrovykh tekhnologhij u sferi publichnogho upravlinnja. Pidpryjemnyctvo, ghospodarstvo i pravo. 2017. # 10. S. 166–170.
4. Klimushyn, P.S. Elektronne urjaduvannja v informacijnomu suspiljstvi : [monoghrafija] / P.S. Klimushyn, A.O. Serenok; Nac. akad. derzh. upravlinnja pry Prezydentovi Ukrainy, Khark. rehion. in-t derzh. upravlinnja. Kharkiv : Vyd-vo KharRI NADU «Maghistr», 2010. 312 s.
5. Koalicija z rozvytku elektronnoji demokratiji v Ukraini. URL: <http://e-zakon.org/e-dem/>.
6. Vseukrajinsjka asociacija «Informacijna bezpeka ta informacijni tekhnologhiji». URL: <https://vaibit.org.ua/>.
7. Ghromadsjka orghanizacija «Ghromadjansjke suspiljstvo onlajn». URL: <http://cso.org.ua/about/>.
8. Ghromadsjka orghanizacija «Elektronna demokratija». URL: <http://ed.org.ua/>.
9. Ghromadsjka orghanizacija «Klub ekonomistiv». URL: <http://www.economists.org.ua/>.
10. Ghromadsjka orghanizacija «Mij gholos». URL: <https://miygoslos.org/>.
11. Ghromadsjka orghanizacija «Podiljsjka aghencija rehionalnogho rozvytku». URL: <http://pard.org.ua/>.
12. Ghromadsjka orghanizacija «Ukrajinsjke piratsjke spivtovarystvo». URL: <http://pp-ua.org/>.
13. Ghromadsjka spilka «Centr rozvytku innovacij» pry Nacionaljnomu universyteti «Kyjevo-Moghyljansjka Akademija». URL: <https://www.ukma.edu.ua/index.php/science/tsentri-ta-laboratoriji/cid/151-cid>.

14. Derzhavne aghentstvo z pytanj elektronnogho urjaduvannja Ukrainy. URL: <https://www.e.gov.ua/ua>.
15. Instytut vyshhykh kerivnykh kadriv Nacionalnoji akademiji derzhavnogho upravlinnja pry Prezydentovi Ukrainy. URL: <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=149>.
16. Klub «Kolo». URL: <http://koloclub.org/>.
17. Misceva asociacija orghaniv miscevogho samovrjaduvannja «Asociacija vidkrytykh mist». URL: <https://avm.org.ua/>.
18. Prohrama «Elektronne vrjaduvannja zadlja pidzvitnosti vlady ta uchasti ghromady» (EGAP). URL: <https://egap.in.ua/>.
19. Centr polityko-pravovykh reform. URL: <http://www.pravo.org.ua/>.
20. Centr politychnykh studij ta analityky «Ejdos». URL: <https://eidoss.org.ua/#all>.
21. Transparency International Ukraina. URL: <https://ti-ukraine.org/>.
22. Koalicija elektronnogho urjaduvannja ta demokratiji. URL: <https://eukraine.org.ua/ua/news/klyuchovi-rozrobniki-elektronnih-poslug-v-ukrayini-stvorili-koaliciyu-elektronного-uryaduvannya-ta-demokratiyi>.
23. Pytannja Ministerstva cyfrovoji transformaciji : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy # 856 vid 18 veres. 2019 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-p>.
24. Prohrama dijaljnosti Kabinetu Ministriv Ukrainy. Ministerstvo cyfrovoji transformaciji Ukrainy. Cili. URL: <https://program.kmu.gov.ua/ministry/ministerstvo-cifrovoi-transformacii-ukraini>.